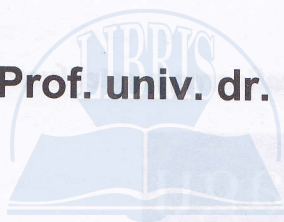

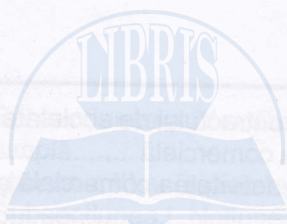
Prof. univ. dr. STANCIU D. CĂRPENARU

TRATAT DE DREPT COMERCIAL ROMÂN

Ediția a V-a, actualizată

Universul Juridic
București
-2016-

Cuprins

Cuvânt introductiv la ediția a III-a (2012)	5
Cuvânt înainte la ediția a V-a (2016)	7
Abrevieri	9
Capitolul I. Noțiuni introductive privind dreptul comercial	11
Secțiunea I. Noțiunea, obiectul și definiția dreptului comercial	11
Secțiunea a II-a. Scurtă privire istorică asupra dreptului comercial	13
Secțiunea a III-a. Sistemele de reglementare a dreptului comercial	17
Secțiunea a IV-a. Izvoarele dreptului comercial	25
Secțiunea a V-a. Tendințele moderne ale dreptului comercial	30
Capitolul II. Întreprinderea – forma juridică de desfășurare a activității cu caracter profesional	34
Secțiunea I. Concepțiile privind întreprinderea	34
Secțiunea a II-a. Noțiunea și formele întreprinderii	36
Secțiunea a III-a. Întreprinderea economică (comercială) – forma juridică de desfășurare a activității comerciale	37
Secțiunea a IV-a. Întreprinderea civilă	39
Capitolul III. Comercianții – profesioniști ai întreprinderii economice (comerciale)	40
Secțiunea I. Concepțiile privind comercianții	40
Secțiunea a II-a. Noțiunea de profesionist comerciant	41
Secțiunea a III-a. Categoriile de profesioniști comercianți	42
Secțiunea a IV-a. Calitatea de profesionist comerciant	50
Secțiunea a V-a. Condițiile de exercitare a activității comerciale	55
Secțiunea a VI-a. Obligațiile profesioniștilor comercianți	69
Secțiunea a VII-a. Fondul de comerț	95
Secțiunea a VIII-a. Auxiliarii profesioniștilor comercianți	115
Capitolul IV. Societățile privind activitatea comercială (Legea nr. 31/1990)	118
Subcapitolul I. Noțiuni introductive	118
Secțiunea I. Scurtă privire asupra cauzelor care au determinat crearea societăților comerciale	118
Secțiunea a II-a. Originea și evoluția societăților comerciale	119
Secțiunea a III-a. Reglementarea juridică a societăților comerciale în România	121
Subcapitolul II. Regulile comune aplicabile oricărei societăți privind activitatea comercială	125
Secțiunea I. Noțiunea, elementele specifice și clasificarea societăților privind activitatea comercială	125
Subsecțiunea I. Noțiunea societății privind activitatea comercială	125

Subsecțiunea a II-a. Elementele specifice ale contractului de societate care se află la baza societății privind activitatea comercială	133
Subsecțiunea a III-a. Formele societății privind activitatea comercială și clasificarea lor	148
Secțiunea a II-a. Constituirea societăților privind activitatea comercială.....	153
Subsecțiunea I. Considerații generale.....	153
Subsecțiunea a II-a. Actele constitutive ale societății privind activitatea comercială	154
Subsecțiunea a III-a. Formalitățile necesare constituirii societăților privind activitatea comercială	168
Subsecțiunea a IV-a. Regimul actelor juridice încheiate în cursul constituirii societății privind activitatea comercială	175
Subsecțiunea a V-a. Consecințele încălcării cerințelor legale de constituire a societății privind activitatea comercială.....	177
Subsecțiunea a VI-a. Înființarea sucursalelor și filialelor societății privind activitatea comercială	184
Subsecțiunea a VII-a. Personalitatea juridică a societății privind activitatea comercială	187
Secțiunea a III-a. Funcționarea societăților privind activitatea comercială.....	198
Subsecțiunea I. Considerații introductive.....	198
Subsecțiunea a II-a. Adunarea generală	200
Subsecțiunea a III-a. Administrarea și conducerea societăților privind activitatea comercială	214
Subsecțiunea a IV-a. Controlul gestiunii societăților privind activitatea comercială	235
Secțiunea a IV-a. Modificarea societăților privind activitatea comercială.....	240
Subsecțiunea I. Noțiunea modificării societății.....	240
Subsecțiunea a II-a. Condițiile generale ale modificării actului constitutiv al societății.....	241
Subsecțiunea a III-a. Principalele cazuri de modificare a societății privind activitatea comercială	246
Secțiunea a V-a. Dizolvarea și lichidarea societăților privind activitatea comercială	271
Subsecțiunea I. Considerații introductive.....	271
Subsecțiunea a II-a. Dizolvarea societăților privind activitatea comercială	272
Subsecțiunea a III-a. Lichidarea societăților privind activitatea comercială	281
Subcapitolul III. Regulile speciale aplicabile fiecărei forme de societate privind activitatea comercială	296
Secțiunea I. Societatea în nume colectiv.....	296
Subsecțiunea I. Noțiunea societății în nume colectiv	296
Subsecțiunea a II-a. Constituirea societății în nume colectiv	297
Subsecțiunea a III-a. Funcționarea societății în nume colectiv.....	299
Subsecțiunea a IV-a. Dizolvarea și lichidarea societății în nume colectiv	306
Secțiunea a II-a. Societatea în comandită simplă	307
Subsecțiunea I. Noțiunea societății în comandită simplă	307
Subsecțiunea a II-a. Constituirea societății în comandită simplă.....	308
Subsecțiunea a III-a. Funcționarea societății în comandită simplă.....	309

Subsecțiunea a II-a. Principiile executării obligațiilor contractuale	432
Subsecțiunea a III-a. Plata	434
Secțiunea a III-a. Consecințele neexecutării obligațiilor din contractele privind activitatea comercială	441
Subsecțiunea I. Considerații generale	441
Subsecțiunea a II-a. Punerea în întârziere a debitorului	442
Subsecțiunea a III-a. Executarea silită în natură a obligațiilor	443
Subsecțiunea a IV-a. Rezoluțiunea și rezilierea contractului	446
Subsecțiunea a V-a. Răspunderea debitorului pentru nerespectarea obligațiilor contractuale (Răspunderea civilă contractuală)	449
Subcapitolul III. Contractele speciale	467
Secțiunea I. Contractul de vânzare	467
Subsecțiunea I. Noțiunea contractului de vânzare	467
Subsecțiunea a II-a. Condițiile de validitate a contractului de vânzare	469
Subsecțiunea a III-a. Condițiile de formă a contractului de vânzare	482
Subsecțiunea a IV-a. Efectele contractului de vânzare	483
Subsecțiunea a V-a. Reguli speciale privind anumite vânzări	501
Secțiunea a II-a. Contractul de furnizare	508
Subsecțiunea I. Considerații generale	508
Subsecțiunea a II-a. Noțiunea contractului de furnizare	508
Subsecțiunea a III-a. Condițiile de validitate a contractului de furnizare	510
Subsecțiunea a IV-a. Efectele contractului de furnizare	510
Subsecțiunea a V-a. Subcontractarea	511
Secțiunea a III-a. Contractul de report	512
Subsecțiunea I. Noțiunea contractului de report	512
Subsecțiunea a II-a. Condițiile contractului de report	513
Subsecțiunea a III-a. Efectele contractului de report	514
Subsecțiunea a IV-a. Lichidarea reportului	515
Secțiunea a IV-a. Contractul de antrepriză	515
Subsecțiunea I. Considerații generale	515
Subsecțiunea a II-a. Regulile generale ale contractului de antrepriză	516
Subsecțiunea a III-a. Regulile speciale privind contractul de antrepriză pentru lucrări de construcții	522
Secțiunea a V-a. Contractul de societate	525
Subsecțiunea I. Regulile generale privind contractul de societate	525
Subsecțiunea a II-a. Societatea simplă	528
Subsecțiunea a III-a. Societatea în participație	538
Secțiunea a VI-a. Contractul de mandat	543
Subsecțiunea I. Considerații generale	543
Subsecțiunea a II-a. Reprezentarea în actele juridice	544
Subsecțiunea a III-a. Noțiunea contractului de mandat și felurile mandatului	551
Subsecțiunea a IV-a. Contractul de mandat cu reprezentare	552
Subsecțiunea a V-a. Contractul de mandat fără reprezentare	559
Secțiunea a VII-a. Contractul de agenție	578
Subsecțiunea I. Considerații generale	578
Subsecțiunea a II-a. Noțiunea, caracterele și natura juridică a contractului de agenție	579

Subsecțiunea a III-a. Cuprinsul și forma contractului de agenție.....	581
Subsecțiunea a IV-a. Efectele contractului de agenție.....	583
Subsecțiunea a V-a. Încetarea contractului de agenție.....	588
Secțiunea a VIII-a. Contractul de intermediere	590
Subsecțiunea I. Considerații generale.....	590
Subsecțiunea a II-a. Noțiunea și caracterele juridice ale contractului de intermediere	590
Subsecțiunea a III-a. Efectele contractului de intermediere	591
Secțiunea a IX-a. Contractul de leasing	592
Subsecțiunea I. Considerații generale.....	592
Subsecțiunea a II-a. Operațiunile de leasing și contractul de leasing.....	593
Subsecțiunea a III-a. Noțiunea și formele contractului de leasing	596
Subsecțiunea a IV-a. Cuprinsul și forma contractului de leasing.....	600
Subsecțiunea a V-a. Încheierea contractului de leasing	603
Subsecțiunea a VI-a. Efectele contractului de leasing	604
Subsecțiunea a VII-a. Încetarea contractului de leasing	610
Secțiunea a X-a. Contractul de franciză	614
Subsecțiunea I. Considerații generale.....	614
Subsecțiunea a II-a. Noțiunea și caracterele juridice ale contractului de franciză.....	616
Subsecțiunea a III-a. Cuprinsul și forma contractului de franciză.....	617
Subsecțiunea a IV-a. Încheierea contractului de franciză	620
Subsecțiunea a V-a. Efectele contractului de franciză	621
Subsecțiunea a VI-a. Încetarea contractului de franciză	624
Secțiunea a XI-a. Contractul de împrumut.....	625
Subsecțiunea I. Considerații generale.....	625
Subsecțiunea a II-a. Împrumutul de folosință (comodatul)	626
Subsecțiunea a III-a. Împrumutul de consumație	630
Secțiunea a XII-a. Contractul de cont curent	634
Subsecțiunea I. Noțiunea contractului de cont curent.....	634
Subsecțiunea a II-a. Efectele contractului de cont curent	635
Subsecțiunea a III-a. Încheierea contului.....	636
Subsecțiunea a IV-a. Încetarea contractului de cont curent.....	637
Secțiunea a XIII-a. Contractele bancare.....	638
Subsecțiunea I. Considerații generale.....	638
Subsecțiunea a II-a. Contractul de cont bancar curent	638
Subsecțiunea a III-a. Contractul de depozit bancar	640
Subsecțiunea a IV-a. Contractul privind facilitatea de credit	641
Subsecțiunea a V-a. Contractul de închiriere a casetelor de valori	642
Capitolul VII. Titlurile de credit.....	643
Secțiunea I. Noțiunea și clasificarea titlurilor de credit	643
Secțiunea a II-a. Cambia	647
Subsecțiunea I. Considerații generale.....	647
Subsecțiunea a II-a. Noțiunea și caracterele cambiei	648
Subsecțiunea a III-a. Funcțiile cambiei	651
Subsecțiunea a IV-a. Natura juridică a cambiei	653
Subsecțiunea a V-a. Condițiile cerute pentru valabilitatea cambiei	654

Subsecțiunea a VI-a. Transmiterea cambiei (girul).....	663
Subsecțiunea a VII-a. Acceptarea cambiei.....	668
Subsecțiunea a VIII-a. Avalul.....	673
Subsecțiunea a IX-a. Plata cambiei.....	676
Subsecțiunea a X-a. Consecințele neplății cambiei.....	680
Secțiunea a III-a. Biletul la ordin.....	692
Subsecțiunea I. Considerații generale.....	692
Subsecțiunea a II-a. Noțiunea și caracterele biletului la ordin.....	692
Subsecțiunea a III-a. Condițiile de formă ale biletului la ordin.....	693
Subsecțiunea a IV-a. Principiile aplicabile girului, avalului și plății biletului la ordin.....	694
Secțiunea a IV-a. Cecul.....	696
Subsecțiunea I. Considerații generale.....	696
Subsecțiunea a II-a. Noțiunea și caracterele cecului.....	696
Subsecțiunea a III-a. Premisele emiterii cecului.....	697
Subsecțiunea a IV-a. Condițiile de valabilitate a cecului.....	698
Subsecțiunea a V-a. Transmiterea cecului.....	699
Subsecțiunea a VI-a. Avalul cecului.....	700
Subsecțiunea a VII-a. Plata cecului.....	701
Subsecțiunea a VIII-a. Diferite feluri de cecuri.....	703
Capitolul VIII. Procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență.....	705
Subcapitolul I. Noțiuni introductive privind tratamentul legal aplicat comercianților în dificultate.....	705
Secțiunea I. Activitatea comercială și dificultățile sale.....	705
Secțiunea a II-a. Evoluția concepțiilor privind tratamentul comercianților în dificultate.....	706
Secțiunea a III-a. Reglementarea tratamentului aplicat comercianților în dificultate în România.....	708
Subcapitolul II. Domeniul de reglementare și principiile fundamentale ale procedurilor de prevenire a insolvenței și de insolvență.....	713
Secțiunea I. Domeniul de reglementare al procedurilor de preinsolvență și de insolvență.....	713
Secțiunea a II-a. Principiile fundamentale ale procedurilor de prevenire a insolvenței și de insolvență.....	714
Subcapitolul III. Procedurile de prevenire a insolvenței.....	715
Secțiunea I. Reguli generale.....	715
Secțiunea a II-a. Mandatul ad-hoc.....	717
Subsecțiunea I. Noțiunea mandatului ad-hoc.....	717
Subsecțiunea a II-a. Conținutul mandatului ad-hoc.....	717
Subsecțiunea a III-a. Procedura de numire a mandatarului ad-hoc.....	717
Subsecțiunea a IV-a. Încetarea mandatului ad-hoc.....	718
Secțiunea a III-a. Concordatul preventiv.....	718
Subsecțiunea I. Noțiunea concordatului preventiv.....	718
Subsecțiunea a II-a. Participanții la procedura concordatului preventiv.....	719
Subsecțiunea a III-a. Deschiderea procedurii și oferta de concordat preventiv.....	720

Subsecțiunea a IV-a. Încheierea, votarea și omologarea concordatului preventiv	721
Subsecțiunea a V-a. Închiderea procedurii concordatului preventiv	723
Subcapitolul IV. Procedura insolvenței. Reguli generale	724
Secțiunea I. Noțiunea și caracterele procedurii insolvenței	724
Subsecțiunea I. Noțiunea procedurii insolvenței	724
Subsecțiunea a II-a. Caracterele procedurii insolvenței	726
Secțiunea a II-a. Condițiile aplicării procedurii insolvenței	727
Subsecțiunea I. Considerații generale	727
Subsecțiunea a II-a. Debitorul să facă parte din categoriile de persoane cărora li se aplică procedura insolvenței	727
Subsecțiunea a III-a. Insolvența debitorului	734
Secțiunea a III-a. Participanții la procedura insolvenței	740
Subsecțiunea I. Considerații generale	740
Subsecțiunea a II-a. Organele care aplică procedura insolvenței	741
Subsecțiunea a III-a. Alți participanți la procedura insolvenței	754
Secțiunea a IV-a. Conținutul și desfășurarea procedurii insolvenței	760
Subsecțiunea I. Considerații generale	760
Subsecțiunea a II-a. Cererile introductive	760
Subsecțiunea a III-a. Deschiderea procedurii insolvenței și efectele deschiderii procedurii	769
Subsecțiunea a IV-a. Regimul actelor juridice anterioare deschiderii procedurii	777
Subsecțiunea a V-a. Primele măsuri	786
Subsecțiunea a VI-a. Procedura reorganizării judiciare	793
Subsecțiunea a VII-a. Procedura falimentului	802
Subsecțiunea a VIII-a. Răspunderea pentru intrarea în insolvență a debitorului persoană juridică	813
Subsecțiunea a IX-a. Închiderea procedurii insolvenței	820
Subsecțiunea a X-a. Cheltuielile procedurii insolvenței	824
Subcapitolul V. Reguli speciale privind procedura insolvenței	824
Secțiunea I. Reguli privind insolvența grupului de societăți	824
Subsecțiunea I. Considerații generale	824
Subsecțiunea a II-a. Participanții la procedură	825
Subsecțiunea a III-a. Deschiderea procedurilor	826
Subsecțiunea a IV-a. Măsuri procedurale	827
Secțiunea a II-a. Reguli privind falimentul instituțiilor de credit	828
Subsecțiunea I. Considerații generale	828
Subsecțiunea a II-a. Participanții la procedură	828
Subsecțiunea a III-a. Deschiderea procedurii și efectele acesteia	830
Subsecțiunea a IV-a. Tranzacțiile privind cumpărarea de active și asumarea de pasive	832
Subsecțiunea a V-a. Distribuirea sumelor realizate în urma lichidării bunurilor și drepturilor din averea instituției de credit debitoare	833
Subsecțiunea a VI-a. Răspunderea organelor de conducere, a cenzorilor și a personalului de execuție sau cu atribuții de control din instituția de credit ajunsă în faliment	834
Subsecțiunea a VII-a. Închiderea procedurii	835

Secțiunea a III-a. Reguli privind falimentul societăților de asigurare și reasigurare 835

 Subsecțiunea I. Considerații generale..... 835

 Subsecțiunea a II-a. Participanții la procedura falimentului..... 836

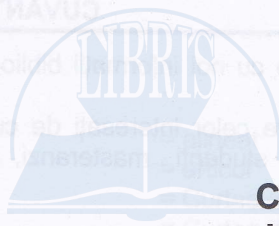
 Subsecțiunea a III-a. Deschiderea procedurii și efectele acesteia..... 838

 Subsecțiunea a IV-a. Lichidarea bunurilor și a drepturilor din averea debitorului 841

 Subsecțiunea a V-a. Plata creditorilor de asigurări 842

 Subsecțiunea a VI-a. Răspunderea organelor de conducere..... 842

 Subsecțiunea a VII-a. Închiderea procedurii 844

CUVÂNT ÎNAINTE LA EDIȚIA A V-A (2016)

Așa cum se cunoaște, la un an de la adoptarea noului Cod civil, în 2010, am exprimat opinia că sistemul monist, constând în reglementarea unitară a regimului juridic al obligațiilor, consacrat de Codul civil, impune o reconsiderare a bazelor fundamentale ale dreptului comercial.

În trecut, în condițiile sistemului dualist, bazat pe Codul comercial și Codul civil, delimitarea raporturilor comerciale de cele civile se realiza în temeiul conceptului de fapte de comerț și a celui de comerciant (art. 3 și 7 C. com.).

În prezent, în condițiile sistemului monist, consacrat de Codul civil, delimitarea raporturilor comerciale de raporturile civile se realizează pe baza conceptului de întreprindere și a celui de profesionist (art. 3 C. civ.).

Deci, sub imperiul sistemului monist, adoptat de Codul civil, există, în continuare, raporturi juridice comerciale și, pe cale de consecință, dreptul comercial, dar bazat pe noile fundamente reglementate de Codul civil.

Adoptarea de către noul Cod civil a sistemului monist de reglementare a raporturilor juridice de drept privat a determinat o schimbare, sub aspect normativ, în privința izvoarelor dreptului comercial și, implicit, a statutului dreptului comercial.

În trecut, raporturile comerciale erau reglementate de Codul comercial, iar în subsidiar de Codul civil (art. 1 C. com.).

În prezent, raporturile comerciale, îndeosebi cele obligaționale, sunt guvernate de Codul civil (art. 2 C. civ.), precum și de legile speciale.

Această schimbare privind izvoarele dreptului comercial, consecință a sistemului monist, a determinat, la rândul său, o modificare a statutului dreptului comercial, în cadrul sistemului dreptului român.

Dacă, în trecut, potrivit criteriilor tradiționale de împărțire a normelor juridice în ramuri de drept, dreptul comercial reprezenta o ramură de drept, distinctă de ramura dreptului civil, în prezent, dreptul comercial constituie, potrivit aceluiași criterii, o subramură a dreptului civil.

Esențial în problema existenței, în continuare, a dreptului comercial este că materia dreptului comercial răspunde nevoii de cunoaștere a reglementării legale privind raporturile juridice care se stabilesc în domeniul activității economice (comerciale).

În condițiile unei adevărate „explozii legislative”, pe plan intern și comunitar, amploarea și importanța normelor juridice care reglementează organizarea și desfășurarea activității economice (comerciale), cuprinse, mai ales, în legile speciale, impun ca această reglementare legală să fie cercetată în cadrul unei discipline juridice distincte, dreptul comercial.

Această ediție a **Tratatului de drept comercial român** reprezintă o variantă „la zi” și actualizată, a ediției a IV-a, publicată în 2014.

Au fost avute în vedere modificările aduse actelor normative în vigoare privind protecția consumatorilor, înregistrările în registrul comerțului, concurenței etc.

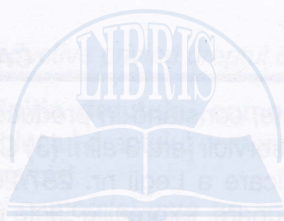
Analizele problemelor abordate au fost completate cu noi informații bibliografice, de doctrină și jurisprudență.

Am credința că și această lucrare va fi folositoare celor interesați de cunoașterea reglementărilor legale privind activitatea comercială: studenți, masteranzi, cercetători științifici și practicieni ai dreptului.

Autorul

București,
30 martie 2016

La elaborarea prezentei lucrări s-au avut în vedere legislația, doctrina și jurisprudența publicate până la data de 15 aprilie 2016.

CAPITOLUL I

NOȚIUNI INTRODUCTIVE

PRIVIND DREPTUL COMERCIAL

Secțiunea I

Noțiunea, obiectul și definiția dreptului comercial

1. Noțiunea dreptului comercial. Denumirea *drept comercial* sugerează ideea că dreptul comercial constituie un ansamblu de norme juridice care reglementează comerțul. Această idee este în mare măsură corectă. Dar, pentru a fi pe deplin înțeleasă noțiunea dreptului comercial este necesar să precizăm noțiunea de comerț.

Noțiunea de comerț este folosită în mai multe sensuri: etimologic, economic și juridic¹.

În sens *etimologic*, expresia de comerț provine din cuvântul latinesc *commercium*, care la rândul-i reprezintă o juxtapunere a cuvintelor *cum* și *merx*, ceea ce înseamnă „cu marfă”². Deci, comerțul ar consta în operațiuni cu mărfuri.

În sens *economic*, comerțul este definit ca o activitate al cărei scop este schimbul și circulația mărfurilor de la producători la consumatori. Deci, comerțul ar consta în operațiunile cuprinse în intervalul dintre momentul producerii mărfurilor și intrării lor în circulație până în momentul ajungerii acestora la consumatori. Aceste operațiuni sunt realizate de comercianți, cunoscuți și sub denumirea de negustori, care sunt agenți economici diferiți de producătorii mărfurilor. Folosind această accepțiune a noțiunii de comerț, care este și cea uzuală, dreptul comercial ar putea fi definit ca totalitatea normelor juridice privind interpunerea și circulația mărfurilor de la producători la consumatori.

În sens *juridic*, noțiunea de comerț are un conținut mai larg decât cel al noțiunii definite în sens economic. Ea cuprinde nu numai operațiunile de interpunere și circulație a mărfurilor, pe care le realizează negustorii, ci și operațiunile de producere a mărfurilor, pe care le efectuează fabricanții, precum și executarea de lucrări și prestarea de servicii, pe care le realizează antreprenorii, respectiv prestatorii de servicii sau, în general, întreprinzătorii.

Având în vedere accepțiunea juridică a noțiunii de comerț, care trebuie reținută, dreptul comercial are o sferă mai cuprinzătoare; el reglementează activitățile de producere și circulație (distribuție) a mărfurilor, executarea de lucrări și prestarea de servicii³.

Definirea noțiunii dreptului comercial prin folosirea sensului juridic al noțiunii de comerț se întemeiază pe dispozițiile legale.

¹ A se vedea G. Ripert, R. Roblot, *Traite de droit commercial*, vol. I, 18ème édition, LGDJ, Paris, 2001, p. 1.

² În limba latină, *merx* înseamnă marfă, iar *cum* înseamnă cu.

³ A se vedea D. Gălășescu-Pyk, *Drept comercial*, București, 1948, p. 62. A se vedea și M. de Juglart, B. Ippolito, *Cours de droit commercial*, vol. I, Ed. Montchrestien, Paris, 1978, p. 5.

Noul Cod civil are în vedere activitățile organizate, constând în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau prestarea de servicii [art. 3 alin. (3) C. civ.].

Apoi, Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil prevede că, în toate actele normative în vigoare, expresiile „acte de comerț”, respectiv „fapte de comerț” se înlocuiesc cu expresia „*activități de producție, comerț sau prestări de servicii*” [art. 8 alin. (2)].

Rezultă că *dreptul comercial cuprinde normele juridice care reglementează activitatea comercială, adică producerea și circulația (distribuția) mărfurilor, executarea de lucrări și prestarea de servicii.*

2. Obiectul dreptului comercial. Determinarea obiectului dreptului comercial, a sferei sale de aplicare, este legată de opțiunea legiuitorului pentru un anumit sistem.

Potrivit concepției clasice a dreptului comercial, există două sisteme care permit stabilirea sferei dreptului comercial¹.

Într-un sistem, denumit *sistemul subiectiv*, dreptul comercial are ca obiect normele juridice aplicabile comercianților. Deci, dreptul comercial este un drept profesional; el se aplică tuturor persoanelor care au calitatea de comerciant.

Sistemul subiectiv a stat la baza primelor reglementări legale ale activității comerciale, anterioare mării codificări a dreptului comercial, de la începutul secolului al XIX-lea. Ulterior, sistemul subiectiv a fost adoptat de Codul comercial german din anul 1900.

După un alt sistem, denumit *sistemul obiectiv*, dreptul comercial cuprinde normele juridice aplicabile comerțului, adică acelor acte juridice, fapte și operațiuni, calificate de lege ca fapte de comerț, indiferent de persoana care le săvârșește. Deci, în acest sistem, normele dreptului comercial se aplică unei categorii de acte juridice, fapte și operațiuni (faptele de comerț), iar nu unei categorii de persoane (comercianți).

Sistemul obiectiv a fost inspirat de ideile Revoluției franceze din 1789, care au impus suprimarea corporațiilor și recunoașterea principiului egalității civile. Acest sistem a stat la baza Codului comercial francez din 1807 și a inspirat reglementările comerciale din alte țări.

Sistemul obiectiv a fost adoptat și de Codul comercial român². Art. 3 C. com. prevedea actele juridice, faptele juridice și operațiunile considerate fapte de comerț cărora li se aplica Codul comercial, indiferent dacă persoana care le săvârșea avea sau nu calitatea de comerciant.

În prezent, prin adoptarea noului Cod civil, a fost consacrat sistemul subiectiv al dreptului comercial. Potrivit art. 3 C. civ., dispozițiile Codului civil se aplică și raporturilor dintre profesioniști, precum și raporturilor dintre profesioniști și alte subiecte de drept civil.

Prin profesioniști, legea înțelege orice persoană fizică sau juridică care exploatează o întreprindere.

Profesioniștii activității comerciale au calitatea de comerciant.

Trebuie arătat că normele juridice ale dreptului comercial, ca și normele juridice ale dreptului civil, aparțin dreptului privat. Deci, ele privesc actele de afaceri (*iure gestionis*) iar nu actele de putere (*iure imperii*)³.

¹ A se vedea G. Ripert, R. Roblot, *op. cit.*, vol. I, p. 3-5.

² Codul comercial a fost abrogat prin Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil [art. 230 lit. c)].

³ A se vedea și D. Ciobanu, *Drept comercial român*, vol. I, București, 1991, p. 14.

3. Definiția dreptului comercial. Din cele arătate în legătură cu noțiunea de comerț și obiectul dreptului comercial rezultă elementele pe baza cărora se poate defini dreptul comercial.

*Dreptul comercial este un ansamblu de norme juridice de drept privat care sunt aplicabile raporturilor juridice la care participă comercianții, în calitatea lor de profesioniști ai activității comerciale*¹.

Elementele acestei definiții urmează să fie aprofundate prin cercetarea instituțiilor dreptului comercial. Avem în vedere: instituția întreprinderii, instituția profesionistului comerciant, instituția societăților destinate activității comerciale, instituția contractelor privind activitatea comercială, instituția titlurilor de credit și instituția procedurilor de prevenire a insolvenței și de insolvență.

Secțiunea a II-a

Scurtă privire istorică asupra dreptului comercial

§1. Noțiuni generale

4. Precizări prealabile. O privire asupra genezei și evoluției de-a lungul vremii a dreptului comercial permite punerea în lumină a trăsăturilor caracteristice ale acestui drept, care, de la începuturile sale și până în zilele noastre, au fost subordonate satisfacerii nevoilor producției, schimbului și circulației mărfurilor.

Istoria dreptului comercial este strâns legată de istoria comerțului și, implicit, a dezvoltării societății omenеști².

§2. Geneza și evoluția dreptului comercial

5. Perioada veche (antică). Primele manifestări ale schimbului au apărut odată cu apariția ideii de proprietate. Pentru satisfacerea trebuințelor existenței, oamenii au început să schimbe între ei produsele agonisite din mediul înconjurător ori făurite prin munca lor.

Trocul, această formă primitivă a schimbului, asigura în această perioadă nu numai satisfacerea trebuințelor economice, ci și pacea triburilor pe durata schimbului produselor.

Creșterea nevoilor oamenilor și amplificarea relațiilor dintre ei au impus anumite forme de organizare, prin care se asigurau condițiile pentru a se putea întâlni un număr

¹ Pentru definiția dreptului comercial sub imperiul Codului comercial, a se vedea St.D. Cărpănaru *Tratat de drept comercial român*, Ed. Universul Juridic, București, 2009, p. 11. Pentru definiții asemănătoare, a se vedea: I.N. Fiñțescu, *Curs de drept comercial*, vol. I, București, 1929, p. 7; I.L. Georgescu, *Drept comercial român*, vol. I, Ed. „Socec”, București, 1946, p. 9.

În doctrina occidentală au fost preferate definiții sintetice.

După C. Vivante, „dreptul comercial este acea parte a dreptului privat, care reglementează raporturile juridice izvorâte din activitatea comercială” (*Principii de drept comercial*, Ed. Cartea Românească, București, 1928, p. 1).

În opinia autorilor G. Ripert și R. Roblot, „dreptul comercial este partea dreptului privat relativă la operațiunile juridice făcute de comercianți, fie între ei, fie cu clienții lor” (*op. cit.*, vol. I, p. 1).

² Pentru amănunte, a se vedea: I.L. Georgescu, *op. cit.*, vol. I, p. 11-72; P. Poruțiu, *Tratat de drept comercial*, vol. I, Ed. Universității, Cluj, 1945, p. 55-56; G. Ripert, R. Roblot, *op. cit.*, vol. I, p. 10-20; Y. Guyon, *Droit des affaires*, Tome 1, 12ème édition, Economica, Paris, 2003, p. 12-18.

Subsecțiunea a IV-a. Dizolvarea și lichidarea societății în comandită simplă.....	312
Secțiunea a III-a. Societatea pe acțiuni	313
Subsecțiunea I. Noțiunea societății pe acțiuni	313
Subsecțiunea a II-a. Constituirea societății pe acțiuni.....	314
Subsecțiunea a III-a. Funcționarea societății pe acțiuni	323
Subsecțiunea a IV-a. Dizolvarea și lichidarea societății pe acțiuni	367
Secțiunea a IV-a. Societatea în comandită pe acțiuni.....	369
Subsecțiunea I. Noțiunea societății în comandită pe acțiuni	369
Subsecțiunea a II-a. Constituirea societății în comandită pe acțiuni.....	370
Subsecțiunea a III-a. Funcționarea societății în comandită pe acțiuni	371
Subsecțiunea a IV-a. Dizolvarea și lichidarea societății în comandită pe acțiuni.....	372
Secțiunea a V-a. Societatea cu răspundere limitată	373
Subsecțiunea I. Noțiunea societății cu răspundere limitată	373
Subsecțiunea a II-a. Constituirea societății cu răspundere limitată	375
Subsecțiunea a III-a. Funcționarea societății cu răspundere limitată.....	377
Subsecțiunea a IV-a. Dizolvarea și lichidarea societății cu răspundere limitată	396
Secțiunea a VI-a. Societatea europeană.....	398
Subsecțiunea I. Considerații generale.....	398
Subsecțiunea a II-a. Constituirea societății europene	398
Subsecțiunea a III-a. Funcționarea societății europene	399
Subsecțiunea a IV-a. Dizolvarea și lichidarea societății europene	400
Capitolul V. Grupurile de interes economic	401
Secțiunea I. Considerații introductive	401
Secțiunea a II-a. Grupul de interes economic (GIE)	401
Secțiunea a III-a. Grupurile europene de interes economic (GEIE).....	407
Capitolul VI. Contractele privind activitatea comercială.....	409
Subcapitolul I. Noțiuni introductive.....	409
Secțiunea I. Considerații generale.....	409
Secțiunea a II-a. Definiția și caracteristicile contractelor privind activitatea comercială	410
Secțiunea a III-a. Regimul juridic al contractelor privind activitatea comercială	411
Subcapitolul II. Regulile formării și executării contractelor privind activitatea comercială	412
Secțiunea I. Regulile formării contractelor privind activitatea comercială	412
Subsecțiunea I. Principiul libertății contractuale.....	412
Subsecțiunea a II-a. Regulile generale ale încheierii contractelor privind activitatea comercială	417
Subsecțiunea a III-a. Regulile speciale privind încheierea contractelor prin mijloace electronice	428
Secțiunea a II-a. Regulile executării contractelor privind activitatea comercială	431
Subsecțiunea I. Considerații generale.....	431